

GONDOLATOK A ZENÉS, TÁNCOS RENDEZVÉNYEK KIÜRÍTÉSÉNEK SZEMÉLY- ÉS VAGYONVÉDELMI FELADATAIRÓL

A zenés, táncos rendezvények működésének biztonságosabbá tételéről szóló 23/2011.(III.8.) Kormányrendelet és az azt módosító 94/2011.(VI.28.) Kormányrendelet⁴⁵⁶ alapján zenés, táncos rendezvény csak rendezvénytartási engedély birtokában tartható. Az engedélyezési eljárásban szakhatóságként részt vesz a rendőrség, konkrétan elbírálja a tevékenység közbiztonságra gyakorolt hatását, a személy- és vagyonbiztonsággal kapcsolatos szakkérdéseket. Az engedély iránti kérelemhez a kérelmezőnek csatolni kell: a biztonsági tervet is, amelynek többek között tartalmaznia kell:

- a zenés, táncos rendezvény helyszínének alaprajzát, befogadóképességét és az oda való belépés és eltávozás rendjét;
- a zenés, táncos rendezvény helyszínének baleset, elemi csapás, tömeges rendbontás esetére vonatkozó kiürítési, menekítési tervét;
- a biztonsági követelmények érvényesítésében közreműködők tevékenységének leírását;
- a biztonsági személyzet létszámát;
- az egészségügyi biztosítás feltételeinek meglétére vonatkozó utalást; valamint
- szabadtéri rendezvényeknél a viharos időjárás esetére vonatkozó intézkedési tervet (Az R2. 8. § f pontja helyébe lépett új rendelkezés)

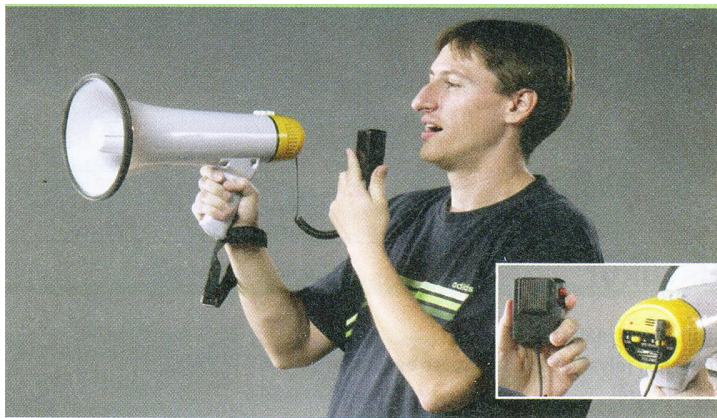
A rendelet szerint a zenés, táncos rendezvény szervezője felel a biztonsági tervben meghatározott előírások betartásáért.

A 2011 januárjában bekövetkezett tragédiában elveszett emberéletek pótolhatatlanok. Azonban nem lehetünk nyugodtak afelől, hogy a jövőben nem ismétlődhet meg hasonló eset, ha nem próbálunk meg, a részletek újból és újból való alapos átgondolásával, javaslatokat kidolgozni, figyelembe venni a biztonsági terv összeállításánál.

Az egyik fontos részletnek tekinthető a rendkívüli esetekre vonatkozó kiürítési, menekítési terv. Hangsúlyozni kell azonban, hogy egy kiürítés minden esetben jóváhagyott és karbantartott „Intézkedési terv” mentén, egyértelmű felelősségi viszonyok mellett kell, hogy történjen. Továbbá azt, hogy nagyon fontos a hatóságok és a biztonsági szolgálatok együttműködésének az összehangolása. A feladat elvégzéséhez tudomásul kell venni először azt, hogy egy kiürítés sajátos ismereteket és gyakorlati képességeket kíván. Másodszor, hogy a kiürítés során a nehézségeket mindig a rendelkezésre álló biztonsági személyzet korlátozott száma, az esetleges sérültek, mozgás korlátozottak száma, illetve az ideális feltételek hiánya jelenti. Harmadszor, hogy a kiürítés levezetése csak korszerű technikával felszerelt, jól szervezett, kiképzett, mozgékony biztonsági személyzet segítségével lehetséges.

⁴⁵⁶ Magyar Közlöny 2011. évi 71. szám

A cikk a teljesség igénye nélkül arra próbálja a kiürítéssel foglalkozó szakemberek figyelmét felhívni, hogy a zenés, táncos rendezvények működésének biztonságosabbá tétele nagymértékben attól függ, hogy a rendeletben előírtakat milyen mértékben határolják be releváns tartalommal, töltik fel súlyponti elemekkel.

A tömeg tájékoztatásához legyen hangosbeszélő is

A tömeg (értelmezés)

- Csoport: meghatározott helyen, meghatározott időben együtt tartózkodó 3-10 fő
- Csoportosulás: egységes akarattal fellépő 3-10 főből álló csoport
- Tömeg: 10 főt meghaladó csoportosulás

A kiürítés célja (értelmezés)

A kiürítést vezető (válságstáb) által irányított biztonsági szolgálat, szükség szerint egyéb alkalmazottak segítségével is, a zenés, táncos rendezvény területén tartózkodó személyeket, csoportokat, csoportosulásokat, a tömeget, a rendelkezésre álló időtartamon belül, a rendezvény területéről eltávolítson. Továbbá a biztonsági szolgálat megakadályozzon minden, engedély nélküli belépést a már kiürített területekre

A kiürítés irányítása

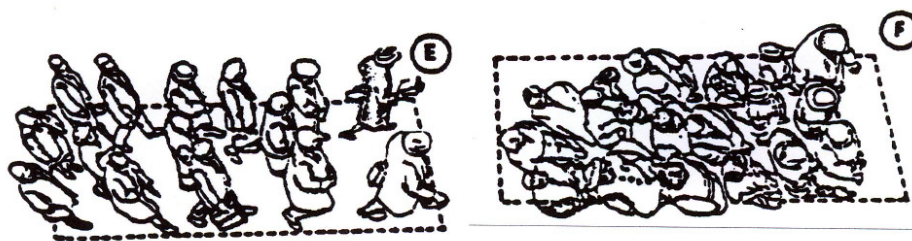
- A kiürítés olyan érzékeny vezetési és irányítási rendszer meglétét igényli, mely képes a kiürítésben résztvevők koordinált cselekvőképességének fenntartására, a résztvevők elszántságának motiválására
- A kiürítést irányító (válságstáb) olyan vezetési funkciókat lát el, amivel az előzetes és gyakorolt tervek szerint elosztja a meghatározott erőket és levezényli a kiürítést.
- A vezetésnek és az irányításnak a folyamata a tervezést, a koordinációt és a kiürítés irányítását foglalja magában.

- Minden egyes szektornak, az ottani kiürítést segítő vezetőnek (szektorfelelősnek), külön kiürítési tervvel kell rendelkezni
- A kiürítést vezető gazdálkodik az idővel (időszámvetés)
- Az irányítás törekszik a torlódásokat elkerülni
- A felelősség megosztás: lásd például Dr. Szövényi György „Biztonságszervezői menedzsment” 37. old. PRO-SEC Kft. 2003.

A kiürítést végrehajtó biztonsági személyzet felkészítése

A kiürítést végrehajtó biztonsági személyzet felkészítésének alapját az összegyűjtött, kiértékelt információk és az ezen kiértékelések alapján megalkotott protokollok adják. Az elméleti felkészítés mellett fontos a gyakorlás, a valós helyzetet megközelítő szimulálás és az ellenőrzés. Lényeges, hogy

- minden szinten, az ottani kiürítést segítő vezető (szintfelelős), külön kiürítési tervvel rendelkezzen,
- a kiürítés szintre vonatkozó rész oktatta, legalább évente gyakorlatban is bemutatásra kerüljön és az eredmény írásban legyen rögzítve,
- a kiürítést segítőknél előre legyenek meghatározva a felállítási helyek és a mozgási körzetek,
- rendszeresen együtt gyakorlatozzanak azok, akik a kiürítést segítik,
- a kiürítést segítők konfrontációs, stressz kezelő tréningeken vegyenek részt,
- a szintfelelősöket kiképezzék arra, hogy idejében ismerjék fel a tömegben zajló belső folyamatokat,
- a kiürítést segítő vezető(k) a csoportok, csoportosulások, a tömeg haladási sebességét, sűrűséget is figyelembevevő kategóriákkal (pl.: A-F betűkkel jelzett kategóriákkal) képes legyen minősíteni

„E” kategória ($\leq 0.6 \text{ m}^2$ / gyalogos: 0.76 m/sec átlagos sebesség): A tömeg mozgása olyan, mintha minden gyalogos normál gyaloglási sebessége korlátozva lenne, mintha minden előrehaladás csak tolakodással lenne lehetséges. A keresztező és ellenirányú haladás csak rendkívüli nehézségekkel oldható meg

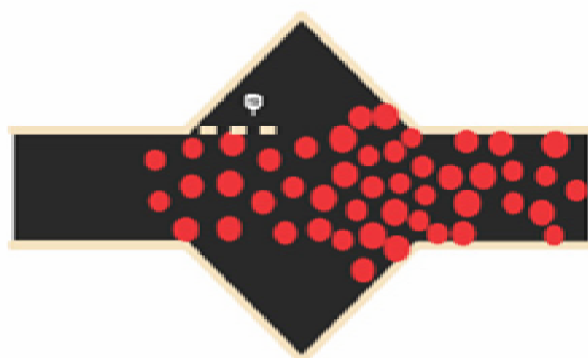
F” kategória ($\leq 0.6 \text{ m}^2$ / gyalogos: 0.76 m/sec átlagos sebesség):

Minden gyalogos sebessége szigorúan korlátozott. Csak lökdösődéssel lehet előbbre jutni. Elkerülhetetlen a konfliktus a többi gyalogossal. A keresztező és ellenirányú mozgások lehetetlenek. A mozgás instabil.

Kiürítést végrehajtó személyek haladási sebességeire (v) iránymutatók lehetnek a 2/2002. (I. 23.) BM rendelet I/6. fejezetéből a következő adatok, amelyek figyelembe veszik a gyalogos sűrűség ($m^2/fő$) szinteket is:

A helyiségben egy főre jutó alapterület m^2	Vízszintes haladási sebesség m/min	Haladás lépcsőn m/min	
		lefelé	fölfelé
1 – ig	16	10	8
1 felett 25 –ig	30	20	15
25 felett	40	20	15

A kiürítéshez ajánlás

Torlódás a menekülési útvonalak kiszélesedésénél is bekövetkezhet.

- A tömeget lehetőleg kisebb csoportokra kell osztani
- Kerülni kell a szűk helyre való irányítást, a szűk ajtókat:
- A tömeget lehetőleg nyílt területre kell terelni, hogy ott szét tudjon szóródni
- Meg kell akadályozni az ellenáramot
- Szükséges tartalék előre nem látott helyzetekre

Számítások a kiürítési tervhez

A kiürítési tervet célszerű számításokkal alátámasztani az esetleges biztonsági rések feltárása érdekében és azért, hogy visszaigazolódjon a kiürítési tervben leírt, rendkívüli helyzetet kezelő módszer helyessége. Természetes, hogy a kiürítési terv várható sikerességéről elsősorban gyakorlatok alapján, az éles helyzetet megközelítő szimulálással kell képet alkotni. Már csak azért is, mivel a gyakorlások nem mellékes eredményei közé

tartoznak még azok, hogy a gyakorlatok elősegítik a kiürítés rész műveleteinek összehangolását és feltárják a vezetői képességeket. Mind a számításokból levonható következtetéseket, mind a gyakorlatok során szerzett tapasztalatokat azonban mindig vissza kell csatolni nemcsak a kiürítési tervbe, hanem a biztonsági értékelésbe is, figyelemmel bizonyos pszichológiai jellegű problémákra (ld.: Dr.Léka Gyula nyá.vörgy.: Gondolatok a védelem erősítési munkáiról. Műszaki katonai közlöny 96/2. 31.old.)

A kiürítés értékelése pl. időtartam és ajtó átbocsátó képesség alapján:

$$T = N / K$$

ahol

- **N = kijáratonként eltávolítandó személy szám**

- **K = kijárat átbocsátóképessége (pl. 47,7 fő/perc 1 m nyíláson)**

Diszkók, popkoncertek létszám meghatározása (Dr. Takács Lajos Gábor: Épületfizika II BME Épületszerkezeti Tanszék): 3 fő/m², alapterületből levonva a beépített bútorok területét, ülőhelyek nélkül.

A kiürítés indítása, a megindulási helyzet

- A kiürítést vezető értesíti rendőrséget, a mentőket, a tűzoltóságot és szükség esetén a kárelhárítókat (pl. gázszolgáltató, elektromos művek, vízműveket).
- A kiürítést vezető a biztonsági személyzet felé riasztó jelzést ad és/vagy rádió adó/vevőn és/vagy telepített hangosbeszélőn keresztül bemondja azt az előre egyeztetett mondatot, aminek meghallása az azonnali kiürítési akció megkezdését, a terület zárását és a bent tartózkodók biztonságos eltávozásának elősegítését jelenti.
- A biztonsági személyzet a riasztó jelzés meghallása után elfoglalja a megindulási helyeket
- A biztonsági személyzet megnyitja a menekülésre igénybe vehető ajtókat, azokat rögzítik, elhelyezik a tájékoztató táblákat és a szükséges kordonokat, a liftek, használatát korlátozzák (szükség esetén leállítják, nyitott ajtókkal)..

A kiürítés taktikája

A biztonsági személyzet alakzatban (minden alakzatban egy fő a vezető), az előre megjelölt felállítási helyekről kiindulva, a kiürítési útvonalakon, a rendezvény területéről minden személyt kivezényel, a lehető legrövidebb idő alatt. A biztonsági alakzat a számára kijelölt útvonalon úgy halad, hogy mindig meggyőződik arról, hogy a mögötte maradt területeken (pl. WC, folyosók, mellékhelyiségek) már senki nem tartózkodik.

A menekülési pánik főbb jelei⁴⁵⁷

- lökdösődés kezdődik;

⁴⁵⁷ Vicsek Tamás, ELTE, Biológiai Fizika Tanszék

- egy útszűkületben a mozgás koordinálatlanná válik;
- a kijáratoknál ívképződés és elakadás figyelhető meg;
- torlódások alakulnak ki;
- az összezsúfolt tömegben veszélyes nyomás alakul ki;
- a menekülést lassítják az elesett vagy sérült személyek;
- az emberek azt teszik, amit a többiek;
- a pótkijáratok elkerülik a menekülők figyelmét.

Bezárt szórakozóhelyek⁴⁵⁸

- A menekülési útvonalak, illetve a működési engedélyek hiányosságai miatt 25 szórakozóhelyet záratott be az Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság (OKF) az első öt hónapban
- Az OKF 1700 tűzvédelmi ellenőrzést végzett, több száz esetben bírságot szabott ki, és 73 szabálysértési feljelentést tett
- Jellemző szabálytalanságok: vészkijárat ajtók zárva, illetve azok nem a menekülés irányába nyílnak, menekülési útvonalaknak nincs biztonsági világítása.

Felhasznált irodalom

1. Frank György: WestEnd zárójelentés. 2003.
2. Frank György: A bevásárlóközpontok bombafenyegetése (előadás) IX. Országos Tulajdonvédelmi Konferencia. Hajdúszoboszló, 2004.
3. Frank György: A bevásárlóközpontok készenléti állapota és bombafenyegetése (oktatófilm tematika) SzVMSzK Budapesti Szervezete. Budapest, 2004.
4. Frank György: Hogyan tervezzünk biztonságosabb bevásárlóközpontot? Biztonság 2005/1. szám
5. Frank György: Bevásárlóközpontok, hipermarketek parkolóinak biztonsága. Biztonság 2005/3. szám
6. Frank György: Közveszéllyel (robbantással) történő fenyegetés (előadás). HADITECHNIKA 2006 – IV. NEMZETKÖZI SZIMPÓZIUM Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem. Budapest, 2006. április 19.
7. Frank György: Bevásárlóközpontok bombafenyegetése (előadás). Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem. Budapest. 2006. november.
8. Frank György: Közveszéllyel (robbantással) történő fenyegetés, katasztrófafhelyzet kezelése (előadás). Kriminálexpo. Budapest, 2006. november 29.
9. Kovács Sándor – Kopasz Árpád – Németh Ferenc – Horváth Zoltán: Összefoglaló a jegyzők munkájának segítésére. A zenés, táncos rendezvények biztonsága – 2011. június

⁴⁵⁸ Magyar Nemzet 2011. június 4.